

Perashat Matot - Mas' e 5783

Velas: 7:00 pm

Fin Shabat 1: 7:55 pm - R" T: 8:31 pm
Fin Shabat 2: 8:03 pm - R" T: 8:31 pm

Maasé Bet Din

Rab Joshua M. Hilu
חבר בה"ד אמת ומשפט

Maasé Sheaya'

El bloqueo de taxis

Caso: Caso: Isaac fue a rezar al Bet Hakneset y estacionó su auto en el lugar señalado como un sitio de taxis, cuando los taxistas vieron que había estacionado un auto extraño en su área, trajeron sus vehículos y los estacionaron a lado de ese auto para bloquearlo dejándolo sin forma de salir. Cuando Isaac regresó y vio su auto bloqueado les pidió que despejaran el área para dejarlo salir, pero ellos se negaron, alegando que era un castigo por lo que hizo injustamente. Al ver que no había otra opción, Isaac llamó a la misma estación de taxis y ordenó varios taxis para que de esa manera los taxistas se movieran y lo dejen mover su auto.

Pregunta: ¿Necesita Isaac pagar los gastos de viaje de los taxis provocados por él al haber ordenado esos supuestos viajes, o no, ya que estaba en su derecho de hacer algo para poder desbloquear el lugar y salir?

Respuesta: El que ordena un taxi y no viaja en él, debe pagar los gastos, del viaje por Diná Degarmí, como lo estipuló el Ram"á (סי' י"ד סי' ט"ה). Y así mismo está obligado a pagar el servicio, como cualquier contrato de empleo que lo cancela después de haber empezado el trabajo, como lo estipula el Shuljan Aruj (סי' של"ג)).

Sin embargo, en nuestro caso ya que Isaac lo hizo para poder salir, se aplica el Din de Abid Inish Dina Lenafshe, en donde la persona puede hacer justicia por sí solo, como lo dictaminó el Shuljan Aruj (סי' ד'). por lo tanto, ya que no quisieron mover los taxis para dejarlo salir, Isaac tiene derecho de hacer algo para salir, aún causando pérdida a los taxistas, así como en el caso de una persona que dejó sus barriles en la entrada de la casa de su compañero sin dejarlo salir, que el dueño puede romper los barriles para salir de su casa y está exento de pagar los daños (סי' ת"יב סי' ב').

Por otro lado, ya que Isaac estacionó su automóvil ilegalmente en la estación de taxis, aparentemente no podría actuar en contra de los taxistas, así como lo menciona el Ramba"m (הובל פ"ו ה"ו) en el caso que el toro de Reubén se metió a la casa de Shimón y se subió encima del toro de Shimón con intención de matarlo, que el Din es que Shimón puede sacar su toro debajo del de Reubén aún si al hacerlo el toro de arriba podría caer y dañarse, y de cualquier manera está exento Reuben de cualquier cargo. Pero recalca el Magid Mishné que en el caso que el toro de Shimón entró a casa de Reubén sin permiso, no podrá Shimón actuar en contra del toro de Reubén ya que al entrar ilegalmente no puede hacer justicia por sí solo. Entonces en nuestro caso aparentemente Isaac no podrá hacer justicia provocando daños a los demás.

Sin embargo, hay una diferencia en los casos, ya que en el caso que el toro entró a casa del prójimo sin permiso, el Bet Din mismo le diría a Shimón que baje al toro de Reubén tranquilamente sin causar daños, ya que el toro de Reuben no tiene alguna culpabilidad, por eso Shimon no tiene permiso de dañar al toro de Reuben, a diferencia de nuestro caso que el mismo Bet Din hubiera obligado a los taxistas a mover sus autos, ya que ahora ellos están actuando de manera negativa, y por lo tanto Isaac puede hacer lo mismo y provocar que se muevan.

De igual forma, Isaac tendrá que pedir el viaje de los taxis a una dirección cercana, para que únicamente se muevan y lo dejen salir, mas no podrá mandarlos a un lugar lejos ya que eso sería un daño innecesario.

Halaja Lemaasé

1. Se acostumbra a no decir la Berajá de Sheejeyanu en Ben Hametzarim, desde el 17 de Tamuz hasta el 10 de Ab (ש"י"ע תקנ"א י"ז, וע' (אור"ל הי"ג כ"ה הע"ג). Ya que son días que ocurrieron desgracias para Am Israel no es propicio bendecir sobre estos días Sheejeyanu en la que se agradece por la oportunidad de haber llegado a este momento (משנ"ב ס"ק צ"ח)).

2. Sin embargo, en Shabat está permitido, por lo tanto la persona que quiere comer una fruta nueva o estrenar ropa que requiere Sheejeyanu que lo haga en Shabat (ש"י"ט ושעה"צ (צ"ט)).

3. En el caso que no es posible guardar la fruta hasta Shabat esta permitido comerla y decir Sheejeyanu aún en Jol (רמ"א שם וע"ב) (משנ"ב ס"ק ק"א).

4. En el caso que debe decir Sheejeyanu por una Mitzvá que no puede aplazarla como un Brit Milá o Pidión Habén está permitido decir la Berajá normal (רמ"א שם).

5. De igual manera el que acostumbra a decir Sheejeyanu por el nacimiento de una niña (ע' (פסקי תש"ו שם) puede decir Sheejeyanu al verla aún en Ben Hametzarim (שם).

iSi se puede!

Contó Rab Levinshstein: Un Motzáe Shabat, Mijael viajaba en su coche solo en Yerushalaim, mientras conducía, notó que un autobús estaba parado a un lado y salía una especie de humo de él, todos los viajeros estaban parados afuera. Sin dudar lo frenó y se detuvo junto a ellos, en instantes todos lo rodearon pidiendo que los llevara a su destino ya que el autobús estaba fuera de servicio. Eran tantos que dijo "Yo no miro hacia atrás, el que pueda que entre, solo 7 pasajeros", realmente no miró para nada atrás, no quería él escoger a quien llevar y a quien dejar, pero cuando sintió el escape raspando el asfalto, se dio cuenta de que allí habían entrado más de 7 personas... Empezó a conducir mientras pedía Tefilá para que todos los policías fueran ciegos, mudos y sordos, pero de un momento a otro un policía lo detiene y les pidió que se bajen. La puerta se abrió y para su asombro salieron 15 personas... el policía atónito comenzó a gritarle, le revocó la licencia y le informó que en tres días lo citarían a juicio. Estaba en serios problemas.

Se dirigió a casa del Admur de Gur, le pidió una Berajá por la situación en la que se encontraba, el Rab después de reprocharlo le dijo "todo estará bien BH".

El martes, Mijael llegó al juzgado, el policía ya estaba parado allí como fiscal, y de inmediato comenzó a decirle al juez: "Su Señoría, atrapé a este hombre el sábado pasado por la noche, cuando estaba en su automóvil, y no me lo va creer pero dentro de él había iQuince personas en lugar de siete!". El juez vio a un hombre religioso frente a él e inmediatamente comenzó: "No entiendo, ¿no está escrito en la Torá, 'Y cuidarán sus vidas'? ¿Cómo se atreve a hacer algo así?", "Señor juez", se disculpa el conductor, "no miré atrás, no pude decir sí a uno y no a otro, y no supe cómo hacerlo". muchos estaban ahí... Pero, este policía dice que había quince personas ahí, yo sugiero, entonces, bajemos a ver si quince personas se suben a mi carro." El juez accedió, los tres bajaron y empezaron a parar a la gente pidiendo que entren al auto. Entraron nueve, y no era posible poner ni un alfiler más... Ahora el juez miró interrogativamente al policía: "¿Cómo puede ser eso? ¿Había quince personas allí? ¡Después de todo, no hay lugar para más de nueve en una situación terrible!".

"Lo vi con mis propios ojos", declaró el policía, pero el juez quedó satisfecho y finalmente decidió que el policía probablemente había exagerado y despidió al conductor por completo sin ningún cargo. Mijael salió feliz del juzgado, el policía lo recibió en el pasillo y le dijo "Saliste justificado, pero explícame qué pasó aquí, sabemos los dos que había quince personas allí, ¿cómo realmente entraron allí?" "Señor policía, simple y claro: usted trajo gente de la calle, y cada uno de ellos solo quería salir, y por usted aceptaron entrar, en tal situación no entran más de 9, a diferencia de cuando los pasajeros querían entrar a mi auto para poder llegar a sus casas y icuando se quiere se puede!". Porque sí, cuando una persona quiere hacer algo, no hay poder en el mundo que le impida hacerlo, BH.

חילוקי דינים בין ימי הספירה לבין המצרים

מצאנו חילוקי דינים בין ימי הספירה לבין המצרים, דבימי הספירה כתב השו"ע בסימן תצ"ג דאין נושאים נשים ועוד כתב שנהגו שלא להסתפר עד יום ל"ד בעומר.

ואילו לענין בין המצרים השו"ע בסימן תקנ"א כתב דמ"ה אב אין נושאים נשים ומבואר דמ"ז בתמוז מותר לישא אשה [וכן פסק למעשה באור לציון ח"ג פכ"ה שאלה א], וגם האיסור להסתפר כתב שהוא רק משבוע שחל בו, [והרמ"א בסעיף ב' כתב שנהגים להחמיר שאין נושאים נשים מ"ז בתמוז ואילך עד אחר ת"ב, ובסעיף ד' כתב שגם לא מסתפרים מ"ז בתמוז, ונמצא שלדעתו הוי כמו ספירת העומר ממש], וחזינו מזה דלדעת השו"ע חמיר ספירת העומר מבין המצרים.

מאידך בשו"ע סימן תקנ"א סעיף ט' מביא מי שנהג שלא לאכול בשר מ"ז בתמוז עד התענית, ועוד בסעיף י"ז כתב שטוב ליהרהר מלומר שהחיינו בבין המצרים על פרי או מלבוש ורק בפדיון הבן אומרים.

ולענין ספירת העומר אין מי שנהג שלא לאכול בשר וגם לענין שהחיינו כתב הכה"ח בסימן תצ"ג אות ד' שמתור לברך ברכת שהחיינו, [הגם שהבן איש חי כתב שבבגדאד לא נהגו לומר שהחיינו בספירת העומר היינו דוקא על בגד חדש אבל על פרי חדש יכולים לברך] והגם דבבין המצרים לא אומרים שהחיינו שאני חורבן בית המקדש דחמיר לן טפי, ונמצא דחמור בין המצרים מספירת העומר

וראיתי במאמר מרדכי בסימן תצ"ג שהרגיש בזה וכתב דהיה ראוי שלא לברך שהחיינו בספירת העומר דבספירת העומר אסור להסתפר וכ"ש שאין לומר שהחיינו ומסיים וז"ל "והנה יציבא מלתא דהך טעמא שייכא נמי מפסח עד ל"ג שהרי גם הם ימי צער ואבל דמהך טעמא נהגו שלא לישא אשה ושלא להסתפר בהם, ויש מקום בראש לומר דכ"ש הוא דהתם לא אסרו התספורת אלא בשבוע שחל ט"ב להיות בתוכה ולישא אשה אינו אסור אלא מ"ה עד אחר ט"ב כמבואר שם ס"ב וסי"ב, ונהי שמור"ם ז"ל כתב שם להחמיר מ"ז בתמוז מ"מ להמחבר ז"ל משרא שרי ואפ"ה כתב דיש ליהרהר מלומר שהחיינו מ"ז בתמוז, א"כ כ"ש הכא דאסור להסתפר ולישא דיש ליהרהר מלומר שהחיינו, וזה הנראה בטעם המנהג, ועכ"ז דעתי נוטה לומר דאין לחוש לו מאחר שלא מצינו כן בשום ספר, דא"א דלא לישתמיט שום פוסק ראשון או אחרון לכתוב כן, ולכן נראה דאין ללמוד משם לכאן, דיל"ל דחורבן בית המקדש חמיר לן טפי שהרי החמירו שם בכמה דברים ואם באנו להשוות ימי העומר להתם היינו צריכין להשוותם לכל מילי, והא ודאי ליתא ואין לנו אלא מה שאמרו חכמים ובמקום שאמרוהו"ע כ"ל.

חילוקי דבין המצרים לא הוי משום אבלות

ולענ"ד שיש לחלק בין ספירת העומר לבין המצרים, דהנה עיין במג"א בסימן תקנ"א ס"ק מ"ב כתב על דברי השו"ע שאין אומרים שהחיינו וז"ל וטעם האיסור נ"ל כיון דהזמן ההוא זמן פורעניות אין לברך שהחיינו לזמן הזה אבל אין הטעם משום אבלות דהא לא מצינו שאבל אסור לברך שהחיינו ע"כ, וכ"כ המשנ"ב שם ס"ק מ"ב [ועיין בברכ"י

דהגם שבבנימין זאב סי' קס"ג משמע דהוא משום אבלות - וממילא אבל אסור לו לומר שהחיינו- קיי"ל כדברי המג"א].

ועיין בפמ"ג שם א"א ס"ק מ"ב שכתב דלפי זה מי שאוכל ב' בטבת או בצום גדליה שפיר יכול לברך שהחיינו עיי"ש וכונתו דדוקא בזמן של בין המצרים שהוא זמן של פורענות הוא דאין לברך שהחיינו כי אי אפשר לשבח על זמן שהוא של פורענות הואיל והתקופה הזאת התקופה של חרבן הבית [וצ"ב מדוע י' בטבת בעצמו אינו זמן של פרענות].

וגם עיין בב"י סי' תקנ"א אות י' שכתב בשם ה"ר אשר שטעם הנמנעים מבשר ויין משבעה עשר בתמוז מפני שבו בטל התמיד וגם ניסוך היין בעונותינו ע"כ ובכ"י שם כתב בתחילת דבריו שמה שנמנעים מ"ה אב מלאכול בשר הוא כי אין שמחה אלא בבשר ויין ומשנכנס אב ממעטים בשמחה [ופלא שהמשנ"ב שם ס"ק ג"ט לא כתב את הטעם הזה אלא כתב דמה שנמנעים לאכול בשר הוא משום שאז התחיל הפורענות].

הרי דלהב"י אין הטעם של מניעת בשר משום מניעת שמחה אלא דבר צדדי שהוא ביטול הקרבנות, [ויתכן דזה הטעם שמרן אסר לאכול בשר גם במוצאי ת"ב למרות שאסר מנהגי אבלות לא נוהגים דהוא מדין ביטול הקרבנות ולא מדין אבלות].

משא"כ בספירת העומר דמה שנהגים הוא מנהגי 'אבלות' ולכן לא מסתפרים ולא נושאים נשים שאי אפשר לשמוח בהם כמו שאבל אינו יכול לשמוח, אבל אינו זמן של פורענות, ולכן שפיר אפשר לברך שהחיינו כמו שאבל יכול לברך שהחיינו, וגם אפשר לאכול בשר כי האבל אינו אסור בבשר.

המנהג שלא לשמוע שירים

ויתכן שלכן גם נהגו שלא לשמוע שירה בבין המצרים [עד ר"ח] דהוא משום שכיון שנתבטלו הקרבנות נתבטל גם השירה של הלויים ולכן נמנעים מלשמוע [ועיין באור לציון ח"ג פרק כ"ה תשובה ב' דכתב שבאמת עיקר איסור שמיעת שירה הוא מ"ה אלא שמ"מ יש ליהרהר גם מ"ז בתמוז ולפי הנ"ל הוא נפלא כי דוקא ב"ה יש מושג של ממעטים בשמחה אבל לפני זה הוא רק זמן של פורענות].

ב' נפק"מ

ואם כנים דברינו שהטעם של מניעת שמיעת שירים בבין המצרים [עד ר"ח] שונה מהמניעה בספירת העומר כי היא משום שהפסיקו הלויים לשיר נראה שישנם ב' נפק"מ.

א- דעיין בספר נשמת ישראל עמוד תקמ"ד דכתב דכל האיסור לשמוע שירים הוא דווקא שירים שמביאים לידי ריקוד אבל אם הם שירים שאינם מביאים לריקוד אלא הם שירים רגועים שרי אבל בבין המצרים שהוא מצד שהופסקה השירה לכאורה יש להחמיר.

ב- מאידך שיר של אקפלה דנו הפוסקים אי שרי לשמעם או לאו ובפשטות בספירת העומר אסור כי על הענין הוא לא להגיע לשמחה כיון דאנו באבלות ואם כן על ידי אקפלה מגיעים לאותה שמחה ומה זה משנה איך עושים את הכלים [וכן אמר לנו הג"ר שמואל קמיצנצקי שליט"א שאין חילוק],

אבל בבין המצרים כיון דהוא רק זכר להשיר של הלויים אפשר שזה באמת דווקא כשיש כלי שיר [ואולי תלוי אם עיקר שירה בכלי או בפה].

והגם שמצאנו לכמה פוסקים שמדמים את הדברים יתכן מאוד שהם אזלי לשיטת הרמ"א דס"ל דגם בבין המצרים יש מושג של אבלות ולכן לא מסתפרים ולא נושאים נשים אבל לדידן לכאורה שרי.

אלא דנראה דזה אינו דהמג"א בסימן תקנ"א ס"ק י' דכתב דאין לעשות ריקודין ומחולות מ"ז בתמוז ואילך וכן פסק הבן איש חי בפרשת דברים אות א', ובפשטות הטעם הוא לא משום שנתבטלה השירה אלא עצם להיות שמח ומשום אבלות, אלא דמ"מ מרן לא הביא דין זה, ויש לעיין עוד בזה.

מקור לאיסור עשיית בגדים חדשים

כתב הטור בסימן תקנ"א כתב רבינו שב"ט דה"ה נמי כלים חדשים אסור לתקן בשבת שחל ט"ב להיות בתוכה דגרסינן בירושלמי בפ' מקום שנהגו נשי דנהיגי דלא למשתי עמרא מגו דעייל אב מנהגא ופירש רבי' ניסים מלשון או בשתי או בערב וכיון שהשתי אסור כ"ש תיקון בגדים חדשים וראוי להחמיר בזה מ"ה דהיינו נמי בכלל מיעוט שמחה ע"כ.

ודין זה נפסק בשו"ע סימן תקנ"א ס"ז יש אומרים שאסור לתקן בגדים חדשים ומנעלים חדשים בשבת זה ויש להחמיר בזה מ"ה ע"כ. ובטעם המנהג מבואר בירושלמי מפני שבו פסקה אבן השתיה מהטעם כי השתות ירסון, דהיינו לשון 'שתי' ולשון 'השתיה' הוי אותו לשון ולכן נהגו לאסור.

ובדרכי משה הקשה דאם זה הטעם קשה מה שכתב הטור וכ"ש שאסור לתקן בגדים חדשים דלמא המנהג הוא רק לעשות את השתי דומיא דאבן השתיה אבל שאר תיקונים לא. וכתב המשנ"ב ס"ק מ"ה דס"ל לרבינו השב"ט דכל תיקון בגדים הוי בכלל זה דהשתיה הוי תחילת המלאכה והוא הדין התיקון הוא כמו תחילת המלאכה.

ועיין בב"י דהרבה להקשות על דברי רבינו השב"ט שכתב דרק בשבוע שחל בו אסור הגם שהמקור בירושלמי הוא מ"ה ועוד עיי"ש וסיום דבריו וז"ל ומיהו ראוי להחמיר מראש חדש אף על גב דלא קיימא לן כרבי מאיר משום דבכלל מיעוט שמחה הוא וכהויא דתניא בפרק החולץ והא דקאמר דלא למשתי עמרא נראה דלא שניא לו לא שניא לאחרים בין בשכר בין בחנם נהוג דלא למיעבד דהא בכל גוויי שייך טעמא דשפסקה בו אבן שתיה וכי השתות ירסון ע"כ.

ויש לעיין דלדעת הב"י כיון דהטעם הוא כדי למעט בשמחה מדוע בספירת העומר אין הדין הזה, ובשלמא אם הוא מדין אבן השתיה ניהא אבל הב"י כתב שהוא משום מיעוט שמחה, וכן כל מה שממעטים בשמחה הוא רק באב ולא מצאנו מיעוט שמחה בספירת העומר.

וצ"ל דדין מיעוט שמחה הוא לא מדין אבלות אלא שהוא מדין חורבן בית אלוקינו דנלקח מחמד ענינו וכדי להביעה שהחסרון של הבית המקדש הוא משמעותי כי נוטל ממנו בית חיינו וזה לא סתם מדין אבלות.

DINÉ TORÁ

Comuníquese al cel.
 (+52) 55 3214 4312

SERVICIOS

Contrato de renta, venta, preventiva, inversión, sociedad, testamentos, Heter Iská otros.

ASESORÍA

Consultas telefónicas, citas, preguntas.

CONTACTANOS

Cel. (+52) 55 3214 4312
 Email: Betdinemetumishpat@gmail.com
 Dirección: Moliere 128, Polanco, CDMX